

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czímzendők.
Kolozsvár, (Ó-vár, Bástyautca 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, köri tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazdá“-t
ingyen kapják.

Olvasóinkhoz.

Egyletünk t. tagjai értesültek már lapunk után, hogy megváltozott viszonyaim miatt, a „Méhészeti közlöny“ szerkesztésétől visszaleptem.

Midőn távozom arról a helyről, melyet t. méhésztársaim osztatlan bizalma folytán foglaltam el: kellemes kötelességemnek ösmerem, hogy mély köszönetet nyilvánítsak egyletünk t. tagjainak és a méhészet barátainak, kik öt évi szerkesztői működésem alatt, buzgó munkásságukkal megkönnyebbitették a szerkesztés munkáját.

Sajnálattal válok meg a szerkesztőségtől, de teljes megnyugvással, mert hiszem, hogy utódom: tiszteletes Turcsányi Gyula tagtárs ur személyében, egyletünk, a lap szerkesztésére hivatott szakertőt nyert meg.

Kolozsvárt, 1890. decz. 15.

Bodor László.

A méhek telettésének leghelyesebb módja.

8. §. Téli állás, szabad, vagy zárt teletlés. — Legczélszerűbb télen át is azon helyen hagyni a családokat, melyen azok a nyár utóján és ősszel a járást megszokták. A kijáró lyuk délnek s délkeletnek legyen irányozva; de enyhébb, napfényes napokban az elfedendő, hogy a napsugár bele ne hatolhasson a kaptár belsejébe. Gyengébb családok a szigorú, hideg napokban a téli nap melegénél igen gyakran felmelegszenek s táplálkoznak. Az erős családoknak azonban a téli nap már

nem olyan előnyös, mert azok a meleg folytán nagyobb foku életműködésre, fiasításra ösztönöztetvén, sokkal többet fogyasztanak, mint az egyenletes hidegnél. Mely okból meg kell akadályoznunk, hogy az erős családok kaptáira a téli nap reá ne süssön.

Délnek állittatván a méhek, ha korán kítavaszkodik, azok, a napos órákban már a szabadban is itathatók és a méh-ház előtt elhelyezett (virágport pótló) liszttel, őrölt paprikával láthatók el.

Legjobb olyan zárt, de nem fűtött méhházakban telelni, melynek falán át szolgál a kaptárok kijáró lyuka; de a fal 10—15 cm.-nél nem vastagabb s az előfal, a röplyuk megismerése végett, különböző színekkel be van mázolva. Ily telelés mellett, melegebb napokban, többször tisztulási kiröpülést tarthatnak. Legzélszerűbbek azon méhházak, melyek mint a pinczeházak, nagyobb partnak, vagy tömött falnak vannak állítva, vagyis a melyek ilyen part által, északról és nyugatról védve vannak. Ezekben találunk a nyári nap, eső, sár, szél ellen a méhek, úgy télen a hideg, havak és zivatar ellen a legkellemesebb oltalmat. Tavasszal a költés nem hül meg s a rabló méhek nem zavarnek benünket; de télen a legcsendesebb nyugalmat is biztosítják méheinknek.

A rossz években netán betelelt, nagyon gyenge családokat s tartalék-anyákat száraz, csendes, setét, zajtalan s néha szellőzött pinczében helyezendők el. Melyek azonban, meleg napokban, a tél folyamán tisztulási kirepülésre kihordandók s azután ismét visszahelyezendők. Tavasszal pedig, állandó szép meleg idő beálltáig, a telelő helyen kell őket hagynunk.

A méhházak fűtése amerikai humbug! Előbb lehetne szólni a kaptároknak összekötő csövek által való belső melegítéséről; mert ez a külső légkört nem melegítvén, kirepülésre nem ösztönöztetnek.

9. §. Téli nyugalom s tisztulás. A tél folyamán legtöbb gondunk azon családokra legyen, melyeknek kijárása, szelelő-lyuka a kas fenekére szolgál, mert ez a tél közepe után, a lebullott méhektől néha eltömörül és a méhek lég hiányában megfulnak. A lehullt méheket tehát egy szalmaszállal, vagy gyenge vesszővel sép lassan, csendesen hátra toljuk. Különben pedig ne háborgassuk méheinket. Nem szabad tehát sem felnyitni, sem ide-oda emelni a kaptárt, mert az által az egy csomóban ülő méhek téli álmukból felriasztatnak, azok veszélyt sejtve, szétfutkosnak s meghülnek, vagy hirtelen a méznek esnek. S mindkét esetben betegség áll be, hacsak tisztulásra ki nem repülhetnek. Ezen

okból mindazt, a mi zajt, dőbörgést, megrázkodtatást idézne elő, még a méhház földjétől, körétől is távol kell tartanunk.

A zárt méhházak az egereket, a kaptárakon ugráló, kaparászó tyukokat, macskákat, czinegéket, harkályokat s más madarakat kizárván, csak a favágást, cséplést, kocsidübörgést stb. kell a méheink körétől távol tartani.

Télen még nagyon háborgatja, jobban mondva, téli nyugalomból kihozza az erős családokat, a kaptárba batoló napfény. A kijárás tehát deszkával elfedendő, hogy a nap belé ne süssön, mert különben többet fogyasztanak és a méhek a déli órákban a napfényes, téli napokon igen gyakran kirepülnek tisztulni; különösen ha délnek, vagy délnyugotnak állanak. Én ugyan a téli napot nem tartom oly hátrányosnak, mert a mennyivel többet fogyaszt, annyival egészségesebben telet s fűtés nélkül is korábban kezdenek fiasítani.

Télen tehát csak tűzvész, éhhalál, vagy megfagyás veszélye, vagy netáni áthurczokodás esetén nyuljunk méheinkhez; kivéven, ha egy szép, egyhe téli nap kinálkozik és a hőmérő árnyékban is $+ 8-12^{\circ}\text{R}$ meleget mutat; más szóval, ha a legyek is donganak.

Utóbbi esetben mindent el kell követnünk, hogy méheink téli álmukból kizavartassanak s tisztulni kirepüljenek. A tisztuló kirepülésre ösztönzés céljából, a kaptárakat megkopogtatni, a kijáráson belehelni, vagy langyos, mézes vizet belefecskendezni szokás.

A tisztulási kirepülés előtt azonban, ha a föld még hideg, vizes, fagyos, vagy havas, azt a kasok előtt két méter térségben szalmával, vagy pokrócczal kell beteríteni, hogy a leszálló, leeső méhek meg ne dermedjenek, el ne pusztuljanak. Ezen alkalommal kitisztogatjuk nagyjában a kas fenekén levő penészt, vagy más szemetet. A mely család vigtisztulást, előjátékot nem tart, az gyanus, beteges, vagy anyátlan s utóbbi esetben, tisztogatáskor, a kas fenekén találjuk a megholt anyát. Anyátlan leszen azon család is, melynek fenekén éretlen hereméheket találunk, vagy melyből már február, vagy mártius havában korcs-herék (kisebb faju herék) járnak. Azon család ellenben, mely alatt egy-két dolgozó-méh fiasítást találunk, az minden más gyanu-jelek daczára is anyával bír.

Az etetést is ilyen melegebb napon végezzük. A mézet azonban mindig este, vagy a kirepülés megszűnte után szabad csak beadni (az itatásnál leirt mód szerint). A mézet azonban el ne csepegtessük, lépet s mézet szabadban ne hagyjunk, mert ez, különösen tavasszal, rablásra

ingerli a méheket. A mézet mindig langyosan adjuk be. Állandó meleg napok beállása után, az anyátlan, vagy egyébként meggyengült családokat, — kivéven a költéssenyves, költésrothadásukat — más egészségesekkel egyesítjük,

10. §. Méhek vétele. A ki méheket vásárolni óhajt, az csak ügyes és gondos okszerű méhésztől vásároljon. A vásárlást kaptárokkal együtt, a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik §. szerint való beteleléssel és kaptárakban, november és december hónapokban bizonyára a legelőnyösebben eszközölhet. Egy betelelt, első osztályu családnak értéke, jó Berlepsch-féle álló kaptárral együtt, nálunk rendszerint 12 frt, egy nehéz paraszt-, szalma-, vagy gyékénykasbeli pedig 5—7 frt. A téli enyhébb napokban, a családokat legegyszerűbben szállíthatjuk.

(Vége.)

Egyesületi mozgalmak.

A méhész-egylet választmánya, folyó hó 6-án rendkívüli választmányi ülést tartott.

Elnökölt: Bodor László, alelnök; jegyzett: Kőmives Gerő, egyző. Jelen voltak: Csiki János, Donáth Lajos, Gajzágó Antal, Gazsi József, Gebhardt Döme, Tamási J., Turcsányi Gyula, Wiedner József; a jegyzőkönyvet hitelesítik: Csiki J. és Wiedner.

Elnök előterjeszti, hogy az „Erdélyi gazda“ szerkesztő-bizottsága által, november 29-én tartott tanácskozás megállapodása szerint az „Erdélyi gazda“ heti közlönyé alakul s egyfelől ez a körülmény, másfelől egyéb, megváltozott viszonyoknál fogva, jövőre, a „M. közlöny“ az „E. gazdá“-tól elkülönítve, egészen önállóan adandó ki. Előterjeszti továbbá, hogy a lap kiadását illetőleg több nyomdával érintkezésbe lépett s betérjesztvén több ajánlatot: elfogadásra ajánlja a Gámán-nyomda ajánlatát, mely szerint a lap évi kiadási költségei 468 forjnta mennének, ha az egyesület havonként kétszer ad lapot, mint eddig. Megjegyezte továbbá elnök, hogy ha a választmány elfogadná ezt az ajánlatot, lapunk jövőre az eddiginél nagyobb alakban, háromnegyed iven jelennék meg, kéthetenként és finomabb papiron s így, habár az „Erdélyi gazda“ nélkül is adnánk a lapot, a kibővített méhészeti tartalomban nyernének kárpótlást a tagok, a gazdasági részért. Előterjeszti továbbá alelnök, hogy a tervezett változtatás után, a m.-egyletet nagyobb kiadás terhelné ugyan, de az „E. gazda“ szerkesztő bizottsága ajánlatot fog tenni a gazd. egyesület gazdátó-választmányának, egyle-

tűnknek e célra nyújtandó segély-átalány iránt, mely esetben, költségvetésünkben a bevételek és kiadások közötti egyensúly nem lesz megzavarva.

A választmány egyhangulag elfogadta az ajánlatot és azt határozta, hogy ebben az értelemben, sürgősen intéztessék átírat a gazdasági egyesület igazg. választmányához.

E választmány további határozatai voltak még:

2. A méhész-egylet által hirdetett pályázatra beérkezett munkák bírálata f. hó 31-ig mulhatlanul történjék meg s az eredmény a január 1-én megjelenő lapban közzéteendő. A bíráló bizottság ebben az értelemben utasított.

3. Az egyesületi méhtelapen 1891-ben önálló kezelési rendszer fog meghonosittatni. A kezelő személyét illetőleg az elnökség fog ajánlatot tenni, a legközelebbi választmányi ülésnek.

4. Elnök előterjesztésére elhatározatott, hogy egyletünk fennállásának 10-ik évét meg fogja ünnepelni s ez alkalomra emlékiratot ad ki. E célból bizottság neveztetett ki Bodor László, Szentgyörgyi Lajos és Gebhardt Döme sztemélyében.

Ezeken kívül több folyó ügy nyert elintézést.

A méz-eczet készítéséről.

A méz-eczet készítéséhez nemcsak a pergetett, hanem a szűrt és sajtolt méz is alkalmas.

Első és mondhatni egyetlen feltétel, hogy a méz legyen tisztán kezelt, mert csak így nyerhetünk jóízű, tiszta eczetet.

Egy kiló mézet 4—5 kiló vízzel vegyítve és jól összekeverve, készítsünk mézbort s hagyjuk, hogy forrjék ki, mint a must. A rohamos erjedés 4—5 hét alatt megtörténik; főleg ha meleg helyen tartjuk az edényt. Ekkor lefejtjük a bort egy más tiszta edénybe, de közvetlenül is felönthetjük az eczet-ágyra.

Eczet-ágynak legjobb, ha tiszta méz-, vagy boreczetet veszünk. Négy-öt liternyi tiszta, erős eczetet öntsünk egy, lehető széles nyílású edénybe s arra öntsünk egyelőre három annyi mézbort és az edény nyílását lehető ritka szövettel lekötve, helyezzük minél melegebb helyre. Annál gyorsabb és tökéletesebb az eczet-erjedés, minél melegebb és minél egyenletesebb hőmérsékletű az a hely, hol az eczetet készítjük. Ha az eczet forrás szabályosan megindult, az első felöntés után hatod-

napra önthetünk még annyi bort az eczet-ágyra, mint az első felöntéskor s ezután minden negyed napra önthetünk ugyanannyit, mindaddig, míg az edény megtelik.

A szabályos eczetképződés külső ösmertető jele, hogy a mézbor felszínén vastag hártya képződik, mely 4–5 milliméter vastagságot is elér s akkor önként az edény aljára süllyed. A hol ilyen hártya nem képződik, ott az eczet forrás nem foly szabályosan.

Sokszor megtörténik, hogy hópehelyszinü fehér burok borítja az eczetnek szánt borfelületet. Ez nem egyéb, mint penészgomba. A hol ilyen gomba képződik, ott szó sem lehet eczeterjedésről, a bor megnyulósodik és hasznavehetetlenné lesz. E bajon csak úgy segíthetünk, ha az egész folyadékot forrpontig hevítjük s azután friss eczetágyra felöntjük.

A veszedelmes penészgombát legtöbb esetben a borral öntik föl az eczetre. Ezért, ha a boron penészgombát (borvirág) tapasztalunk, ne öntsük az eczetre, mielőtt forrpontig nem hevítettük.

Szükséges tudnivalók továbbá az eczetkészítésnél:

1. Inkább gyakran, de mindig kevés, mint egyszerre sok bort öntsünk az eczet-ágyra.

2. Ha a méleg mellett léghuzam is van, sokkal gyorsabban készül az eczet.

3. Óvakodjunk, hogy az eczet-légy (muslicza) nehogy az eczetes edénybe hatoljon, mert ha a petéit oda lerakhatja, tönkreteszi a legjobb eczetet.

4. Midőn az eczet elegendő erős, le kell fejteni az ágyról s tartasuk zárt edénybe, különben vissza fejlődik.

R . . y

Vegyes közlemények.

— **Lapunk jövője.** Értesítjük t. tagjainkat, hogy a „Méhészeti közlöny“-t 1891. január 1-től fogva az „Erdélyi gazdá“-tól elkülönítve fogja egyletünk kiadni. E változtatásra az a körülmény szolgáltatott okot, hogy az „Erdélyi gazda“ heti lappá alakított s e miatt, a két lap együttes megjelenését, legyőzhetetlen akadályok gátolják. Nem mulasztotta el azonban egyletünk megtenni mindent, hogy tagjaink, kik ezután csak a „M. közlöny“-t kapják, lehető kárpótlásban részesüljenek. Ezért, a „M. közlöny“ január 1-től fogva is, mint eddig, minden hónapban kétszer fog megjelenni, de tetemesen kibővített tar-

talommal, mert minden egyes szám, az eddigi félív helyett háromnegyed iv lesz se mellett finomabb papíron és diszesebb hiállításban fog megjelenni. E változtatás jelentékeny anyagi áldozatba kerül s csak úgy vált lehetségessé, hogy t. tagjainknak ennyi előnyt nyujtsunk, hogy az erdélyi gazdasági egyesület, ama fontos közgazdasági célra való tekintettel, melynek érdekében egyletünk is munkálkodik: szintén anyagi áldozatot hozott.

Egyletünk, tagjainak ezután nyujtandó rendkívüli nagy előnyök után sem fog a tagoktól nagyobb díjakat kívánni mint eddig. Alapszabályaink erre vonatkozó része érintetlen marad. De viszont elvárja a méhész-egylet, hogy a t. tagok, a 2 frt rendes és 1 frt köri tagsági díjaikat pontosan fizessék be, mert csak így lehetséges, hogy a részökre január 1-től fogva nyujtandó rendkívüli előnyöket állandóan biztosítsuk.

Ez alkalommal szükségesnek tartjuk arról is értesíteni t. tagjainkat, hogy épen azért, mert lapunk tartalmának kibővítése és az önálló expeditio miatt a vállalat költségei jelentékenyen szaporodtak, — jövőre nem lesz abban a helyzetben egyletünk, hogy a tagsági díjjal hátrálékosoknak a lapot küldhesse; felkérjük tehát t. tagjainkat, hogy díjjaikat jan 15-ig mulhatatlanul fizessék be, mert a hátrálékosoknak a februáriusi számot nem küldjük meg.

— **Az első méhésztélyt** folyó hó 6-án tartotta meg egyesületünk, a rendes helyen. A szép számban egybegyült tagokat meglepték a szokottnál nagyobb mennyiségben, izlelő gyanánt beküldött méz és egyéb méhészeti termények, u. m.: édesített és természetes szeszes italok, méz-ecetet. Összesen huszonhétféle pergetett méz, kétféle keretes és tizenötféle szeszes ital lön bemutatva. Valóban nagy feladat volt a sok kitünő termény közül kiválasztani a legjobbat. Kiváltképen mézben volt dus választék s mondhatni, még a leggyengébb minőségű is a közepesen felül állott. A bemutatók, az előleges megállapodás szerint, az izlelőket felirat nélküli edényekben küldték be; valamennyi edény jeggyel volt ellátva s ahoz mellékelve a zárt boríték, mely a bemutató nevét tartalmazta. Így eléretett a cél, hogy a tagok objectió bírálatot mondhassanak. A legjobb minőségű méznek nyilvánított a Balázs Antalé (plébános Korondon), a többiek közül Páll Domokos (Szamosujvár), Páll Kristóf (Szamosujvár), Gajzágó Antal (M.-Csán), Csiki Lukács mézei nyertek elősmerést. Egyéb méhészeti terményeket legnagyobb mennyiségben Gebhardt Döme állított ki. Gebhardt éde-

sített szézes italaít az őszi kiállításon is bemutatta, mely alkalommal megfelelő elismerésben is részesült a fáradhatatlan, jeles méhész. Ez alkalommal is egyhangu elismerés nyilvánult Gebhardt készítményei iránt. Különösen a rostopcsin és vaniliás liqueurje versenyképesnek bizonyult.

— **A méhszurás ellen.** A petroleummal tett kísérlet eredményéről azt írja a „D. Bienenfreund“, hogy a petroleummal bekent kéz iránt respektussal viseltetnek ugyan a méhek, de annál dühösebben támadják meg a kéz azon részeit, honnan, a munkaközben a petroleum lesurlódott, a mi, leghamarább az ujjbegyen történik meg. A kísérletező német méhésznek eme érzékeny részeit felejtethetlen módon méltatták a haragos méhek, ezért ajánlja, hogy a petroleumot használjuk más célra, de ne ingereljük avval a méheket.

— Tárgymutatót lapunk 1890-ik évfolyamához, a jövő számmal fogjuk szétküldeni.

Szerkesztő üzenetei.

— **Budapestre,** a „telelésnek leghelyesebb módja“ című dolgozat t. szerzőjének. A viszonyok nem engedik meg, hogy lapunkban illusztrációt is adjunk egyes cikkekhez. Ezért jelent meg az Ön értekezése is illusztráció nélkül. Ennek mellőzése azonban legkevésbé sem esik az értelem rovására s. a munka sem veszít semmit semmit értékéből. Heves kifakadása tehát alaptalan, annál is inkább, mert a bíráló bizottság, máskülönben is, a kézirat alapján mond bírálatot. A többire nézve nézve utalunk lapunknak m. évi 6-ik számában közölt pályázati értesítésben foglaltakra.

— **Tudomásul.** Utóbbi időben több cikk érkezett lapunk szerkesztőségébe, melyek részint tárgyalmaz miatt, részint pedig azért, mert elkésve érkeztek, eddig nem voltak közölhetők. Értesítjük az érdekelteket, hogy a cikkeket átadtuk a „M. közlöny“ újonnan választott szerkesztője: t. Turcsányi Gyula urnak; jövőre pedig, a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény hozzá intézendő.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme méhészegyleti pénztárnoknak küldendők Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wleder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örökösénél.